

І.Л. Шевчук, доц. (*ХДУХТ, Харків*)

СТРАТЕГІЧНІ НАПРЯМИ СОЦІАЛЬНИХ РЕФОРМ В УКРАЇНІ

Відповідно до Програми економічних реформ започаткованою Президентом України на 2010–2014 роки «Заможне суспільство, конкурентоспроможна економіка, ефективна держава» Кабінет Міністрів України та Міністерство соціальної політики України визначили пріоритети реформування соціального сектора, які охоплюють: пенсійну систему; легалізацію зайнятості та заробітної плати; питання зайнятості та безробіття; систему соціального страхування; систему соціальної допомоги та соціальних послуг; питання міграції та гендерної політики.

Необхідність впровадження соціальних реформ обумовлена двома групами факторів:

1) загальносистемними (невідповідність існуючої системи пенсійного забезпечення внаслідок стрімкого старіння населення, затяжна фінансова криза, зростання рівня безробіття, особливо серед молоді);

2) національними (неефективні системи соціального захисту, пенсійного забезпечення, охорони здоров'я, захисту дітей та працездатних; великий рівень «тінізації» економіки).

7 березня 2012 року на розширеному засіданні уряду Президент України проголосив соціальні ініціативи і тим самим започаткував впровадження нової соціальної політики. Ним визначено чотири стратегічні напрями проведення соціальних реформ в Україні:

1.) Підвищення ефективності соціальної політики, у тому числі за рахунок максимального скасування пільг.

На сьогодні Україна займає перше місце в світі з надання пільг, в країні налічується 380 категорій пільг, виплати за якими охоплюють майже 18 мільйонів громадян.

Реформування системи пільг в Україні було призупинено, адже уряд почав проводити її за аналогією із пенсійною реформою – виключно за рахунок звичайних громадян і малозабезпечених верств населення. Реформи не торкнулися самих урядовців, народних депутатів та чиновників усіх рівнів. Саме це викликало обурення громадськості і стало причиною провалу реформ в Україні у 2011 році.

2.) Комплексна зміна підходів до оплати праці які б стримували подальшу соціальну та економічну поляризацію суспільства, піднімали

рівень доходів працюючого населення та соціальне забезпечення вразливих верств, у тому числі шляхом запровадження податку на багатство.

Така система оподаткування прийнята в світі у вигляді податків на власність, найбільш поширеними з яких є податки на нерухоме майно та податки на чисте багатство. Податки на нерухоме майно стягуються на постійній основі (найчастіше щорічно) з власників або користувачів нерухомого майна у Данії, Кореї, Японії, США, Канаді, Великобританії та Австрії. В Люксембурзі, Швейцарії, Норвегії та Франції податки стягуються з нагромадженого багатства певної особи (нерухомості, цінних паперів, банківських депозитів і заощаджень, інвестицій у реальний капітал приватних підприємств та корпорацій), виходячи із чистої вартості активів. У 2010 році в Угорщині з метою зменшення дефіциту бюджету було запроваджено податок на чисте багатство, до якого віднесено нерухоме майно, водний і повітряний транспорт (дорогі яхти, літаки, вертольоти), потужні автомобілі. База оподаткування визначається виходячи з ринкової вартості майна.

Опозиція вважає, що прийняття цього податку гальмує лише влада. Не відкидає цього й міністр соціальної політики С. Тігіпко.

3.) Модернізація сфери соціального забезпечення шляхом впровадження адресної допомоги та ліквідації безсистемних виплат.

Урядом взято курс на європейські стандарти, що означає перехід до створення можливостей замість долання наслідків.

4.) Сприяння ефективній зайнятості та створення нових робочих місць.

Пріоритет у створенні робочих місць буде віддано національному бізнесу. Крім того, з огляду на демографічну кризу і старіння населення України, нові робочі місця повинні забезпечити потреби не лише працюючих, а й зростаючої кількості пенсіонерів за рахунок вищої, ніж сьогодні, продуктивності праці та більші надходження до бюджету пенсійної системи.

З метою посилення захисту найбільш уразливих категорій громадян Кабінетом Міністрів 8 серпня 2012 року схвалено Стратегію реформування системи надання соціальних послуг.